Política | | Actualitzat el 30/09/2022 a les 11:56

Jordi Muntan: «L'aplicació del resultat del referèndum de 1-O és una fantasia»

Entrevistem una de les persones que va fer possible el referèndum d'autodeterminació a Rubí ara fa cinc anys

Jordi Muntan, a l'esquerra de la fotografia, en una de les commemoracions de l'1-O a Rubí | Marta Casas

Aquest dissabte es commemoren els cinc anys de l'organització del **referèndum d'autodeterminació** de Catalunya, l'1 d'octubre de 2017, que va deixar milers d'imatges inesborrables del record de moltes persones. Aquell referèndum no va ser un referèndum normal, convocat de manera oficial per un govern i amb una organització ja establerta per la legislació vigent, sinó que es va haver de fer de manera clandestina i valent-se de l'enginy i la discreció de moltes persones.

Com van arribar les urnes, com van arribar les paperetes, com es van obrir els col·legis electorals... són qüestions que amb el pas dels anys s'han anat coneixent; se n'han escrit llibres, fet documentals. I a Rubí? En **Jordi Muntan**, que aleshores era regidor de l'**Alternativa d'Unitat Popular de Rubí** i conseller comarcal per la **CUP**, però que duia a l'esquena una llarga trajectòria en l'activisme independentista, va ser una de les poques persones que va estar implicada, des dels inicis, en l'organització del referèndum; i va ser un dels encarregats de garantir que tot

estigués a punt pel dia de la votació.

- Com comença la seva implicació en l'organització del referèndum?

- Les primeres converses van ser cap al gener o febrer de l'any 2017, i m'arriba a través d'una persona del Consell Comarcal, d'un grup polític que no era el meu, que s'està començant a treballar en l'organització d'un referèndum. Al cap de molt poc, potser al març, ja en comencem a parlar a Rubí, d'una manera molt, molt discreta i entre molt poques persones, i amb altres càrrecs electes de la comarca. En aquest moment tot gira al voltant dels càrrecs electes, que som els primers que rebem les informacions sobre la preparació del referèndum, quan encara no hi havia ni tan sols data.

- La data no es va saber fins a l'estiu.

- Sí, de fet quan s'accelera molt és a partir del mes de juny, quan ja s'anuncia la data, i quan pràcticament ja s'està acabant el curs polític. Aleshores jo entro a formar part d'un grup molt reduït de l'àmbit local i un altre de l'àmbit nacional per comunicar-nos entre nosaltres. A Rubí som només tres persones, a l'altre som més, i rebem les informacions a través d'un conseller comarcal.

- Quines comunicacions es fan a través d'aquests grups durant l'estiu?

- Tot el que parlàvem es basava molt en com organitzaríem els voluntaris. Sopresivament, era pràticament el mes d'agost i, per exemple, no es va parlar mai d'urnes o paperetes, només del tema dels voluntaris. Crec que en aquell moment ni tan sols sabem què passarà amb això, sinó que ens demanaven més que tinguessim una xarxa de gent per poder-la tenir disponible quan arribi el moment, que aleshores ja sabíem que seria l'1 d'octubre.

"Fins a l'agost, el més important era tenir una xarxa de gent per tenir-la disponible quan arribés el moment, l'1 d'octubre de 2017"

- Què passa a partir del setembre?

- Hi va haver un moment del mes de setembre, just abans dels fets de la conselleria d'Economia, en què se'ns diu que ja no hi haurà més trobades i reunions, i que tot recaurà en l'àmbit local. Que cada localitat, una mica, "s'espavili" i que no hi hauria cap més comunicació: que només un rebria una comunicació per rebre el material, però que no se sabia ni quan, ni qui, ni com. I això és el que va passar. A Rubí a nivell local anem pensant quins col·legis electorals farem, quina gent necessitarem, etc., i en paral·lel vivint la tensió a nivell nacional - i també local, perquè els partits que no estan d'acord amb el referèndum comencen a pressionar i a voler informació. Aleshores ens dividim una mica la feina, i és quan jo em desvinculo de tot el tema de l'organització dels col·legis i les persones... perquè rebo un altre encàrrec.

Amb tot plegat, he de dir que cal recordar que a Rubí no podíem comptar amb cap equipament municipal per res, ja que Alcaldia s'hi va negar, i que eren les AFA dels instituts qui demanaven autorització per fer les activitats. En algun institut sí que vam tenir alguna resistència, però no s'hi podien negar perquè era la Generalitat qui ho autoritzava. Aleshores, a Rubí teníem disponibles els instituts, els CAP i el Casal de la Gent Gran.

- Com va ser la recollida de material per al referèndum?

- Com ens havien dit, a mi em va contactar una persona per dir-me que arribava a Rubí, i simplement havíem de buscar un lloc segur per guardar-les. Van arribar una setmana abans. Aleshores, la primera nit les urnes van dormir en un garatge d'unes persones de confiança, i l'endemà es va traslladar en un terreny allunyat del centre de Rubí, també d'unes persones de confiança. Quan vaig trucar les persones, vaig dir que necessitava el seu terreny per guardar "unes coses", em va entendre de seguida i em va donar *tots* els jocs de claus. El que no em va donar va ser la clau de l'alarma, i recordo que la tarda que estava guardant les urnes em va trucar dos o tres cops dient-me: "Jordi, potser no és el millor moment perquè salti l'alarma!". Va ser graciós, sí.

- El trasllat cap als col·legis electorals també va ser cosa seva?

- Pràcticament tot es va fer el dissabte a la tarda, quan els col·legis estaven plens de gent i ja hi havia persones encarregades d'amagar-les allà. En un dels col·legis es va haver de fer de matinada perquè hi havia hagut molta vigilància, fins i tot de policies de paisà... Era el CAP Anton de Borja, on, com es va saber després, es van amagar les urnes en un fals sostre abans del diumenge al matí.

Les urnes al CAP Anton Borja es van haver d'amagar de matinada en un fals sostre Foto: YT/Marta Forné

Per traslladar les urnes al col·legi, jo vaig parlar amb unes quantes persones de confiança i els vaig citar a un lloc el dissabte a la tarda: era el bar Castaño, a la carretera d'Ullastrell, el més impensable de Rubí on es reunissin els organitzadors del referèndum. Allà els vaig explicar a què venien. Les reaccions van ser molt diverses: hi havia molts nervis, gent que no s'ho creia, gent que m'agraïa la confiança que els havia fet... En general molta emoció i molt compromís.

- I les paperetes?

- Les paperetes van arribar una mica més tard, de fet el mateix dissabte a la tarda. Em vaig citar

amb una persona que encara ara no sé qui era ni com es deia, en un pont de Rubí, va treure el material del seu maleter i el vaig guardar al meu, i ens en vam anar.

"Per recollir les paperetes, em vaig citar amb una persona que encara ara no sé ni qui era ni com es deia, i ho vam passar de maleter a maleter"

- Van tenir, vostè o algú altre de l'organització, problemes amb la policia, alguna persona infiltrada...?

- Sense voler treure mèrit a l'organització, que crec que va ser molt original i amb molta capacitat de generar plans B, C, i D, em costa molt de creure que realment fos "tan perfecta", segur que hi ha coses que no sabem. A Rubí, per exemple, jo mateix vaig notar que el telèfon no m'acabava de funcionar del tot bé, vaig tenir la sensació d'estar observat - i després vaig tenir la constatació que havia estat així, però no hi van poder fer res.

- Qui l'observava? I per què no van poder fer-hi res?

- Eren policies. I dic això perquè potser no van tenir la capacitat, o l'ordre d'actuar contra mi, només se'm va vigilar. Cosa que trobo bastant normal, és a dir, que era força evident que els que estàvem a grups polítics independentistes érem els primers sospitosos d'estar organitzant el referèndum... De totes maneres, només em vaig trobar amb algunes coses "curioses", que ara les recordo i em fan gràcia però en el moment no en fan tanta: multes al meu cotxe sense sentit, alguna frase d'un Policia Local que sonava a advertència...

- Va passar por en algun moment?

- No, perquè sóc molt inconscient. Per mi això era com jugar la final de la Champions, tenia molt clar que volia ser-hi i m'hi vaig apuntar de seguida. Cal dir que a Rubí hi va haver moments de molts nervis i molta tensió, però jo ja venia de Rubí Decideix i les consultes del 2010, que crec que van ser imprescindibles perquè després arribessim a l'1-O. Aquelles consultes també van ser dures, però no van tenir tanta publicitat i seguiment com l'1-O i de vegades perdem una mica la referència i la memòria. A més, l'1-O em va agafar sent regidor i conseller comarcal, càrrec electe de la CUP... i a mi m'agrada viure les coses en primera persona, per tant, ho tornaria a fer sense pensar-m'ho dues vegades.

«Sense les consultes del 2010 no hauríem arribat a l'1-O» Foto: Cedida/Rubí Decideix

- A Rubí, a més dels nervis i tensió previs, durant el dia 1 d'octubre no hi va haver càrregues policials ni violència com la que vam veure durant el matí a altres llocs.

- No, per sort violència no, però vam localitzar policies infiltrats, al CAP Anton Borja i al Casal d'avis. De fet, un cop em van advertir els mateixos Mossos d'Esquadra que hi havia infiltrats. Com a anècdota: la tarda de dissabte vam equivocar-nos amb el repartiment de material i vam haver de rectificar el mateix dia 1, i jo anava amb el meu cotxe particular ple d'urnes, a les vuit i pocs minuts del matí. Estava tota la ciutat plena de Mossos. En aquell moment encara no sabíem quina actitud tindrien, però ja havíem vist imatges d'altres cossos policials... Al Casal d'avis, de fet, vam tenir un moment de tensió i la gent que hi havia fora em va haver de fer un passadís per sortir perquè ens van avisar que venien els Mossos, i jo estava descarregant urnes en aquell moment.

L'únic moment de tensió fort va ser després del migdia, quan ens arriben les notícies de l'entrada de la Guàrdia Civil a Sant Andreu de la Barca que havien pegat a la gent. Era un moment en què semblava que la violència del matí ja no continuaria, i allò ens va agafar per sorpresa. Per tant vam agafar uns quants cotxes i vam anar-nos-en a les entrades de Rubí per poder alertar si vèiem que venien aquests guàrdies civils. Jo vaig anar cap a la banda de Molins de Rei, i a l'última rotonda vaig veure furgones blindades de la Guàrdia Civil però que van passar un control de Mossos i van girar cua. Sí que, per prudència, vam enviar força gent al Duc de Montblanc, on deien les veus que podrien estar anant.

- Davant la violència policial, hi va haver determinats partits contraris al referèndum que es van pronunciar en contra. Aquí a Rubí no van tenir cap comunicació d'aquest estil?

- Jo només puc dir que, a partir de la Diada, no vaig tenir ni una sola comunicació amb Alcaldia, ni tan sols el que havíem parlat abans, que era que no donaria cap facilitat pel referèndum i que ens atenéssim a les conseqüències. D'ICV, com a mínim a Rubí, tampoc recordo cap pronunciament, es van mantenir completament neutres.

- Estaria d'acord en la frase que es diu molt sovint, que l'1-O hi havia gent de molts colors polítics i un no preguntava a l'altre a qui votava, sinó que anaven tots a una?

- Sí, completament. És el que s'anomena "unitat popular". Crec que va tenir molta més importància la força de la gent, una força que per exemple al 2010 no teníem, sinó que érem pocs i ho teníem tot en contra. Al 2017, en canvi, l'onada era molt més gran i la gent estava molt més desacomplexada.

Jordi Muntan era regidor de l'AUP, grup vinculat a la CUP a Rubí Foto: Cedida/CUP

- Què ha passat, des d'aleshores?

- Ha passat el que passa sempre: que els partits polítics s'han dedicat a fer de partits polítics. És aquest "Matrix" del què parlava David Fernández: els polítics tenen una realitat diferent de la que té la gent. Això els permet fer una mena de xantatge emocional que, de bona fe, alguna gent se'l creu. És més, jo diria que els polítics es van mantenir al marge dels seus partits durant el referèndum, però un cop va passar van tornar a fer de polítics: quan van haver de fer acció política de veritat van prioritzar el tacticisme i els interessos de partit, i sobretot, no ser capaços de dir la veritat. Tota aquella generació de polítics que van fer el referèndum, un cop va passar, haurien d'haver dimitit tots.

Parlo de la gestió política, no personal: n'hi ha que han anat a la presó o a l'exili, però això són conseqüències que pateixen o patiran moltes altres persones - fins a 4.000 - represaliades per l'independentisme. Per això sap greu que encara hi hagi persones que estiguin instal·lades en aquest xantatge emocional que fan amb l'1-O. La implantació de l'1-O ara mateix és una fantasia.

"A partir de l'1-O, ha passat el mateix de sempre: que

els partits polítics s'han dedicat a fer de partits polítics. I han fet xantatge emociona"

- Es podrà implementar mai, el resultat de l'1-O?

- Es podrà implementar un resultat com el de l'1-O, és a dir, una República Catalana, quan es faci un altre procés, un altre referèndum o una altra acció, o fins i tot una altra generació que vegi la manera de fer-ho. Implementar el resultat d'aquest 1-O és una fantasia i seria bo que molta gent tornés a tocar de peus a terra, fos més constructiva... això permetria que la veu de la gent, o la unitat popular, passés per sobre de l'acció política.

Tot i això, sóc optimista. El 2017 no es va fer una passa endavant, se'n van fer quatre de cop. Ara, ja veurem amb el temps què en queda i com es gestiona.

- Ha patit o pot patir alguna repressió, com a càrrec electe?

- Les últimes informacions que tinc és que hi havia un expedient meu que estava al Jutjat número 13, amb moltes més persones que tard o d'hora podríem rebre alguna citació per declarar, o alguna cosa així. No m'ha arribat mai res, i com que tampoc està tancat entenc que encara podria arribar, però cada cop és menys probable. Companys meus sí que van rebre citacions, com en Maties Serracant de Sabadell o en Carles Escolà de Cerdanyola, que eren alcaldes aleshores. Però aquestes causes acaben caient per sí soles.

A em podia caure una multa o una inhabilitació, però no em fa por, perquè des del minut zero tenia clar que la meva implicació en política institucional duraria quatre anys i prou, o sigui que ara ja no em preocupa.